

"עבורם, השלום איחר את המועד"

איגרת אל המשפחות השכולות, יום הזיכרון, תשנ"ד, 1994

משפחות יקרות, כבר אחרי חצות, שעת לילה מאוחרת, וזו לי פעם שמינית או תשיעית שאני כותב אליכם, ערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ויום העצמאות ה-46.

ומה אכתוב? כבר שעת לילה, ואני יודע שאתם מתהפכים בשעה זו על משכבכם, ושנתכם נודדת וטרופה, ומחשבותיכם נעות ונדות אל המילים, והתמונות, והזיכרונות על הבן, הבת, האב, הבעל, האח. הם חוזרים אליכם בחלומותיכם, תמיד צעירים, נערים ונערות שרק החלו חייהם, שרצו לחיות, לאהוב, לבנות בית, נערים ונערות שהסתכלו אל העתיד בתקווה גדולה - שנקטעה.

תמיד כתבתי לכם באיגרות ליום הזיכרון על השלום, על התקווה הגדולה לשים קץ למלחמות. תמיד הזכרתי את חלום השלום. מבחינתי, לפחות, לא היה זה מס שפתיים ולא היו אלה דברים מן השפה ולחוץ. קיוויתי, האמנתי, חלמתי - עם רבים מכם או עם כולכם - שאכן יום יבוא.

הוא בא. עדיין קשה, עדיין מיוסר, עדיין חבוט, עדיין נתקל במכשולים - אבל הוא כאן. אני מאמין שהשלום אפשרי, שהגיעה העת לשים קץ למלחמות. אני מאמין שצריך לנסות, לתת סיכוי, בעיקר עכשיו, כאשר כוחנו עמנו להכות כל אויב, אם חלילה נתבדה.

אולי טעות בידי, אולי לא, אבל אני משוכנע כי יותר מכולם, דווקא הלוחמים, דווקא אלה שראו את התופת מול עיניהם וחשו את מוראות המלחמה על גופם, ועמם בני המשפחות ששילמו את המחיר הנורא, דווקא הם דבקים בחלום השלום ורוצים בו יותר מאחרים, וכמובן לא בכל מחיר.

עבור בניכם ובנותיכם, עבור הבעלים, והאבות, האחים והאחיות שלכם - שלנו, איחר השלום - אם וכאשר יבוא - את המועד. אבל אנו חייבים אותו לבנינו אחרינו, לבני הדורות הבאים. אנו חייבים את הניסיון הזה לכם, שאסון כה נורא פקד את ביתכם. נאמר בספר ירמיהו: "מנעי

קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך נאום ה"י". בכי? דמעה? לא נחדל לבכות על
ההולכים, אבל אולי השלום יהיה שכרכם, אולי?

כבר אחרי חצות, ושנתכם טרופה וחלומותיכם נודדים אל מחזות הילדות של הבנים והאבות,
ומול עיניכם הפקוחות באישון לילה חוזרות תמונות היקרים לכם – ולנו - שתמיד יישארו
ילדים, תמיד יהיו צעירים, שתמיד נאהב אותם.

גם השנה איבדנו אנשים נהדרים. גם השנה הלכנו הרבה אל בתי העלמין הצבאיים. משפחת
השכול אוספת אל חיקה הכואב עוד ועוד משפחות, והמלחמה עוד לא תמה. אין לי מילות
נחמה לכם כי אני יודע היטב שאף מילה עוד לא ריפאה את הכאב, ומול פניכם ומול עיניכם
אובדות כל המילים.

מה אומר לכם אפוא, בערב יום הזיכרון? רק חזקו ואמצו למען בני משפחותיכם האחרים,
למען כולנו.

אני מתפלל לשלומכם ולבי איתכם.